

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2019¹

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2020 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 30 januari 2020

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:
<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2019>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG is [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2019 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

In onze gemeente worden we de laatste jaren geconfronteerd met enerzijds een flinke daling van het BUIG budget en anderzijds een blijvende toename van de (nieuwe) doelgroep. Deze volumetoename is specifiek een gevolg van de invoering van de Participatiewet per 2015 waarbij de toegang tot de WSW 'op slot werd gezet' en de voorwaarden voor het recht op een Wajong uitkering werden aangescherpt.

Dalende budgetten

Als we kijken naar de ontwikkeling van de hoogte van het BUIG budget, dan zien we de volgende sterk dalende lijn.

Ontwikkeling BUIG budget

2015	€ 18.807.853
2016	€ 18.944.255
2017	€ 17.880.286
2018	€ 17.677.643
2019	€ 16.596.511

Allereerst is in 2017 het budget met meer dan ruim 1 miljoen euro verlaagd als gevolg van het nieuwe landelijke verdeelsysteem. Ook in 2019 zien we wederom een daling van de BUIG met meer dan € 1.1. mln. ten opzichte van 2018. Om dat alleen al op te kunnen vangen, zouden er over het gehele kalenderjaar 2019 per saldo meer dan 100 uitkeringen minder uitgekeerd moeten worden per 1 januari 2019.

Grotere doelgroep

We worden dus enerzijds geconfronteerd met een flink lager budget en anderzijds een in eerste instantie toenemende (nieuwe) doelgroep. Veel personen die anders in aanmerking zouden komen voor een Wajong uitkering of een baan konden krijgen bij het sw-bedrijf, doen nu een beroep op een uitkering op grond van de Participatiewet. Ook de in (totale) omvang toegenomen doelgroep statushouders doet een beroep op de Participatiewet. De toegang tot de reguliere arbeidsmarkt is voor deze twee doelgroepen ook nog eens het moeilijkst. We kunnen nu wel gebruik maken van een tweetal nieuwe mogelijkheden, namelijk de baanafpraak-banen en (nieuw) beschut werk banen. Echter, de verlening van de loonkostensubsidie bij deze banen moet ook bekostigd worden vanuit het BUIG budget. Ondanks deze nadelige context zien wij vanaf 2017 een kentering; namelijk een per saldo dalende lijn in het aantal uitkeringen.

Ontwikkeling klantenbestand (aantal huishoudens)

Per 1 januari 2015	1425
Per 1 januari 2016	1467
Per 1 januari 2017	1520
Per 1 januari 2018	1499
Per 1 januari 2019	1431
Per 1 januari 2020	1390

De toename van het bijstandsbestand tot medio 2017 zagen we ook terug in onze gehele arbeidsmarktregio. Per juni 2017 bedroeg het aantal uitkeringen op grond van de Participatiewet zelfs 1549. De extra inspanningen voor het meer laten uitstromen van werkzoekenden naar regulier arbeid, werden echter deels ongedaan gemaakt door de extra instroom. Na de zomer van 2017 zien we een (per saldo) dalende lijn in het volume. De inspanningen vanuit de gemeente en het Werklab van Afeer komen hier tot uiting.

Loonkostensubsidies en werkgelegenheid

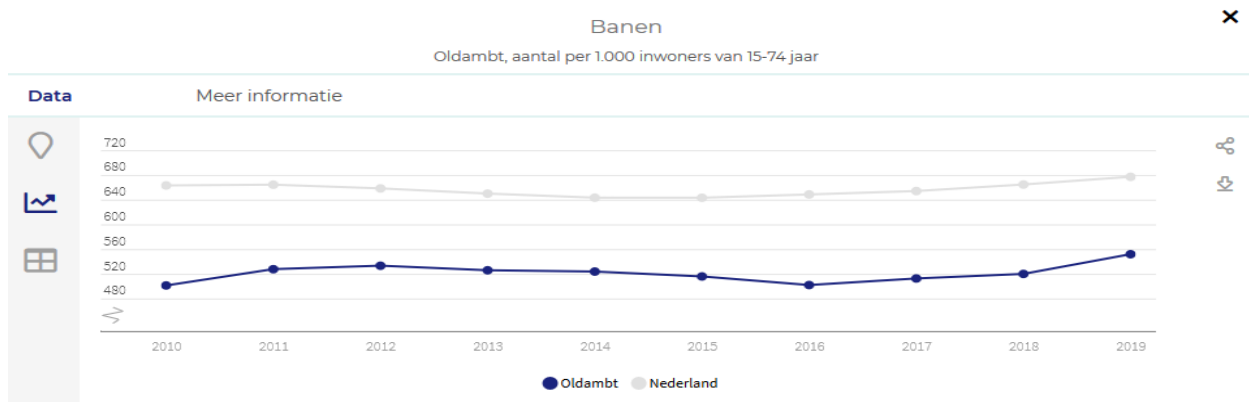
Wel moet er rekening mee worden gehouden dat die klanten die uitstromen met als ondersteuning de inzet van een loonkostensubsidie, voor het BUIG budget geen volledig besparing opleveren, immers de loonkostensubsidies worden betaald vanuit het BUIG budget. In onderstaand overzicht is een aanzienlijke toename aan loonkostensubsidies waarneembaar waarbij over 2019 een bedrag uit de BUIG van € 517.911 aan loonkostensubsidie is betaald. De enorme stijging van dit bedrag zal de komende jaren sterk gaan toenemen omdat we in staat zijn steeds meer plaatsingen op baanafpraak-banen en beschut werk te realiseren. Dit geeft eveneens de problematiek binnen onze gemeente aan; Reguliere plaatsingen op arbeid zijn nog niet eenvoudig omdat er sprake is van een doelgroep binnen de Participatiewet die wordt gekenmerkt door een grote afstand tot de arbeidsmarkt waarbij veelal ook sprake is van een (arbeids)beperking.

loonkostensubsidie	2017	2018	2019
uitgaven BUIG	99.941	321.561	517.911

De lokale context

Oost Groningen heeft enerzijds veel om trots op te zijn: een rijke historie met regionale welvaart in de landbouw en de industrie. Anderzijds heeft deze regio ook veel om zich zorgen over te maken: een zwak sociaaleconomische structuur, veel lager opgeleiden en lage dynamiek leiden tot hoge werkloosheid, lage inkomens en inactiviteit, afhankelijkheid van sociale zekerheidsregelingen en armoede. Dat brengt met zich mee dat inwoners van Oldambt veelvuldig een beroep doen op de verschillende ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een aantal specifieke kenmerken van onze inwoners: de aanwezigheid van een hoog percentage alleenstaanden, gemiddeld hoge leeftijd en laag inkomen (mede veroorzaakt door een hoge werkloosheid en uitkeringsafhankelijkheid) en schuldenproblematiek. Daarnaast zien veel van onze inwoners zich genoodzaakt een beroep te doen op WMO voorzieningen evenals de inkomensondersteunende voorzieningen vanuit de Participatiewet. Er wonen in Oldambt relatief veel kinderen met een beperking. Voor de jeugd van Oldambt worden veelvuldig de diverse vormen van jeugdhulp ingezet.

Verder inzoomend op de arbeidsmarktsituatie, moeten we concluderen dat er in de gemeente Oldambt 551 banen per 1000 inwoners zijn terwijl dat er landelijk 677 zijn. Het aantal bijstandsuitkeringen ligt veel hoger dan het landelijke gemiddelde.

Uit cijfers van het UWV blijkt dat meer dan 7 procent vanuit een maximale WW uitkering doorstroomt naar de Participatiewet. Met het UWV maken we afspraken om de doelgroep die de maximale WW uitkering bereiken en vermoedelijk in een bijstandssituatie terecht dreigen te komen, in een zo vroeg mogelijk stadium op te pakken en dienstverlening aan te bieden. Insteek is preventie op instroom. Ook het gebruik van sociale zekerheidsuitkeringen in zijn algemeenheid ligt in (vooral Noord- en Oost) Groningen een stuk hoger dan het landelijke gemiddelde.

Bestuursakkoord van Westerlee

De samenwerking in Oost Groningen en de gezamenlijke voorbereiding op de komst van de Participatiewet, heeft er toe geleid dat inzichtelijk werd gemaakt wat de gevolgen van deze wet zijn voor het gebied Oost Groningen. Dit was aanleiding voor Gedeputeerde Staten van de gemeente Groningen om met steun van de staatssecretaris van SZW een samenhangend meerjarenplan op te stellen met als doel het verhogen van de participatiegraad op de arbeidsmarkt. Gemeenten in Oost Groningen, het ministerie van SZW, de provincie Groningen en de sociale partners hebben afgesproken om een bestuursakkoord op te stellen met afspraken over wie wat gaat doen om de financieel onhoudbare situatie van de sociale werkvoorziening in Oost Groningen te keren. Dit met behoud van werkgelegenheid en een perspectiefrijke uitvoering van de Participatiewet. In 2015 is het Bestuursakkoord van Westerlee door alle partijen getekend waarin diverse afspraken en toezeggingen van alle deelnemende partijen zijn vastgelegd. Volgens de toenmalige staatssecretaris, mevrouw Klijnsma, is de (arbeidsmarkt)situatie in Oost Groningen van een dusdanig aard dat dit een bestuursakkoord rechtvaardigt. Dat deze situatie uniek is blijkt uit het feit dat Oost Groningen de enige regio is waar een dergelijk bestuursakkoord is opgesteld.

Kortom, de conclusie dat de arbeidsmarktsituatie in onze regio verre van optimaal is en niet voldoende aansluit bij de kwaliteiten en behoeften van haar werkzoekende inwoners, is gerechtvaardigd.

Moment signalering tekort

De gemeente Oldambt is bekend met tekorten op het BUIG budget. Voor het jaar 2014 hebben we gebruik gemaakt van de toenmalige IAU (aanvraag gehonoreerd). Voor het jaar 2015 werd de drempel van 5% niet overschreden, het tekort was voor eigen rekening. Voor 2016 hebben we besloten om geen beroep te doen op de vangnetregeling omdat de overschrijding slechts een paar honderd euro meer bedroeg dan de grens van 5%. Over 2017 en 2018 hebben we met succes een beroep gedaan op de vangnetregeling. In onze aanvragen zijn wij telkens uitgebreid ingegaan op niet alleen de financiële consequenties voor de gemeente Oldambt als gevolg van het gewijzigde verdeelmodel maar ook op alle activiteiten die we hebben ontplooid en doorontwikkeld om de uitgaven op de Participatiewet te beperken.

Instemming raad

De gemeente Oldambt heeft de laatste jaren dan ook stevig ingezet op het geven van een extra impuls aan de uitstroom (zie verderop). In 2019 zijn de BUIG uitgaven en inkomsten maandelijks nauwgezet gevolgd. In de Besluitvormende bestuursrapportages heeft het college de raad geïnformeerd over de te verwachten tekorten en de gevolgen daarvan. Daarnaast informeren wij de gemeenteraad ieder kwartaal door middel van een uitgebreide rapportage over ingezette re-integratietrajecten en plaatsingen op werk.

In de maand juni 2019 heeft de raad, op voorstel van het college van burgemeester en wethouders, ingestemd met de genomen maatregelen zoals die zijn verwoord in dit aanvraagformulier 'VU 2019 uitgebreid verzoek'. De raad heeft hierbij expliciet ingestemd met de door het college genomen en voorgestelde maatregelen om het tekort op het BUIG budget zo maximaal mogelijk te reduceren.

Beperking c.q. beheersing van de uitgaven

Het saldo van het budget wordt in hoofdzaak veroorzaakt door het aantal te verlenen uitkeringen en te verstrekken loonkostensubsidies (volume beheersing). Verstrekking van de loonkostensubsidies aan werkgevers vindt plaats bij de realisatie van zowel baanafspraken-banen als bij (nieuw) beschut werk. Gelet op de stijgende taakstelling hierbij, is beperking van deze uitgaven geen optie. Sterker nog, deze uitgaven zullen jaarlijks blijven stijgen zoals eerder vermeld onder 'loonkostensubsidies' (onderdeel A)

Beperking van de uitgaven voor uitkeringen kan op een tweetal manieren geschieden;

Ad 1; Maatregelen controle toegang, rechtmatigheid in verstrekkingen en uitstroomactiviteiten

De gemeente Oldambt ziet er nauwgezet op toe of aanvragers ook daadwerkelijk aan alle vereisten voldoen om in aanmerking te komen voor een uitkering (poortwachtersfunctie). Team Claimbeoordeling zorgt er op deze wijze voor dat alleen uitkeringen worden toegekend (en ook naar de juiste hoogte) aan die personen die er ook daadwerkelijk recht op hebben.

Daarnaast worden met behulp van diverse controlesystemen de rechtmatigheid van de toegekende uitkeringen periodiek gecontroleerd en wordt oneigenlijk en misbruik van uitkeringen zo maximaal mogelijk voorkomen en opgespoord. Dit laatste gebeurt zowel binnen de eigen gemeente als in regionale samenwerking indien er sprake is van fraude met een benadelingsbedrag van meer dan € 50.000 (fraudezaken tot dat bedrag worden bestuursrechtelijk afgedaan). De effectiviteit van controle neemt toe. Met adequate voorlichting en dienstverlening voorkomen we oneigenlijk en misbruik van bijstandsgelden en mocht daarvan toch sprake zijn dan constateren we dergelijke onrechtmatigheden in een vroeg stadium. We zien dit ook terug in het aantal processen verbaal die de sociale recherche op heeft moeten stellen, in 2016 werd dat in 2 zaken gedaan, in 2017 in 1 zaak en in 2018 ook in 1 zaak. In 2019 zijn 2 processen verbaal opgesteld.

In 2019 is een terugvorderingsbedrag vastgesteld van € 163.000 aan onterecht verstrekte bijstand en zijn 16 uitkeringen (besparing) door onderzoek beëindigd.

Bovenstaande lijn is al een aantal jaren ingezet en wordt periodiek onderhouden op effectiviteit. Vanaf 2018 wordt handhaving en toezicht in het gehele sociale domein integraal toegepast. Een steeds meer integrale uitvoering van het sociaal domein (WMO, Jeugdzorg en PW) brengt ook met zich mee dat we het voorkomen en opsporen van oneigenlijk gebruik c.q. misbruik van voorzieningen en middelen integraal zijn gaan uitvoeren (toezicht en handhaving). Dit heeft ertoe geleid dat we in 2018 zijn gestart met het samenbrengen van alle expertise en formatie in een specifiek daarvoor ingericht team. Signalen worden niet meer per wet opgepakt maar in zijn totaliteit van het sociaal domein beoordeeld (cross onderzoek).

Als we kijken naar het aantal ingediende aanvragen in relatie tot de toekenningen, dan zien we onderstaande ontwikkeling.

Ontwikkeling aantal aanvragen

	2015	2016	2017	2018	2019
Toegekend	473	493	418	376	336
Geen uitkering	226	239	225	195	212
Totaal	699	732	643	571	548

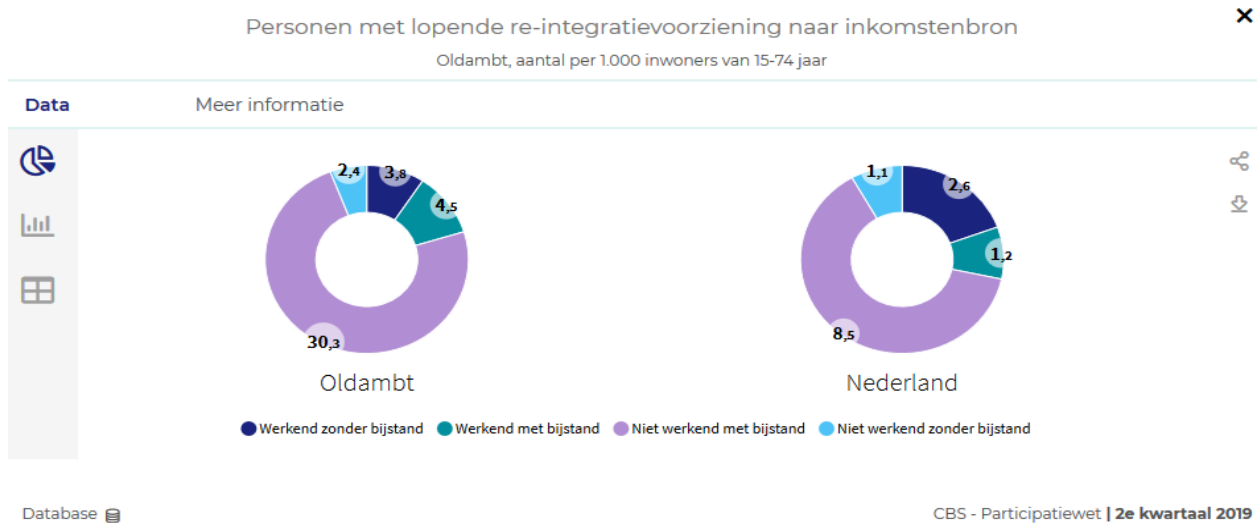
Dit overzicht laat tot en met 2016 een stijging zien van het aantal ingediende aanvragen. Vanaf 2017 is een dalende lijn ingezet qua aantal aanvragen en toekenningen en die lijn is in 2019 doorgezet.

Ook het resultaat van de poortwachtersfunctie is inzichtelijk. We zien dat in 2015 totaal 32% van de ingediende aanvragen niet werden toegekend, in 2016 bedroeg dat percentage 33 en in 2017 35%. Over 2018 werden 34% van de aanvragen niet toegekend. Over 2019 bedraagt dit percentage zelfs 39%. Kortom, een nagenoeg constante lijn. Reden voor het niet verkrijgen van een uitkering zijn afwijzingen (door bijvoorbeeld recht op een voorliggende voorziening en toch meer eigen inkomen dan de norm), het niet in behandeling nemen wegens het ontbreken van noodzakelijke gegevens (ondanks een geboden hersteltermijn) en intrekkingen. Ondanks deze preventiequote bereiken er ons geen signalen dat de niet toegekende uitkeringen leiden tot ongewenste c.q. schrijnende situaties, ook niet na afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.

De drie veruit belangrijkste redenen van instroom zijn (al jarenlang) einde werk of WW-uitkering, verhuizing naar onze gemeente en beëindiging van relaties. Door wetswijzigingen in onder andere de Wajong (alleen nog toegankelijk voor personen zonder enig arbeidsperspectief) zien we ook 'nieuwe doelgroepen' instromen in de bijstand. We hebben dus niet op alle instroomredenen invloed.

Uitstroomactiviteiten

Onderstaande indicator (bron; CBS en 'Waar staat je gemeente') toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van een re-integratievoorziening op basis van de Participatiewet. Deze voorziening is gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt voor inwoners die een beroep doen op de Participatiewet. Het betreft diverse re-integratievoorzieningen zoals, werktrajecten, loonkostensubsidies, jobcoaching, participatieplekken, en overige voorzieningen voor inwoners met een arbeidsbeperking. Zoals uit onderstaande overzicht blijkt, investeert de gemeente Oldambt aanzienlijk meer in re-integratie en toeleidingsactiviteiten dan gemeenten gemiddeld in Nederland investeren. Met deze investering stellen we alles in het werk om het bijstandsvolume te reduceren en de kosten (BUIG) te reduceren.

Ad 2; Optimaliseren van de inkomsten

Naast uitgaven, zijn ook de inkomsten een factor in het BUIG saldo. Deze inkomsten kunnen voortkomen uit een tweetal bronnen, namelijk het feitelijk innen van openstaande vorderingen (terugvordering) en het uitvoeren van verhaal onderhoudsplicht.

Terugvordering is aan de orde indien teveel of ten onrechte uitkering is verleend, dat kan zijn als gevolg van het verstrekken van geen of onjuiste inlichtingen, het al of niet bewust frauduleus handelen of nog niet verrekende inkomsten met de uitkering. Dergelijke ontvangsten worden als inkomsten geboekt in het budget.

Verhaal onderhoudsplicht is een mogelijkheid voor gemeenten om, indien een onderhoudsplichtige zijn (op grond van het Burgerlijk Wetboek) verplichtingen niet naar financiële draagkracht nakomt, zelf een onderhoudsbijdrage op te leggen (vergelijkbaar met alimentatieverplichtingen). Van deze wettelijke bevoegdheid wordt actief gebruik gemaakt. De te ontvangen bijdragen worden als inkomsten geboekt in het budget.

We verrichten alle inspanningen om in een zo vroeg mogelijk stadium oneigenlijk of misbruik van bijstandsgelden op te sporen. Hiermee voorkomen we onnodige en onnodig hoge vorderingen. Daar waar mogelijk proberen we het incasso ratio te verhogen. Hiermee willen we de ten onrechte verleende uitkeringen en overige vorderingen sneller terug laten betalen en daarmee de inkomsten verhogen waardoor het BUIG tekort (ook) wordt gedempt.

Zowel de inkomsten uit terugvordering als uit verhaal onderhoudsplicht zijn afhankelijk van de mogelijkheden van inning op de debiteur en de hoogte van de inkomsten van de onderhoudsplichtige.

De uitvoering van verhaal onderhoudsplicht is gedurende enkele jaren door middel van een aanbesteding uitbesteed aan een zeer deskundig landelijk opererend bedrijf.

Verdeelmodel

Op basis van het verdeelmodel bijstandsbudgetten zien we dat 'zorggebruik' een mede bepalende factor is in de hoogte van ons BUIG budget. Binnen onze gemeente, maar ook in heel Oost Groningen, is er sprake van een hoog zorggebruik, meer dan het landelijke gemiddelde. Via diverse preventief ingezette actielijnen proberen we als gemeente om het zorggebruik te minderen. Dit zal echter een proces van jaren zijn alvorens dit het gewenste effect zal hebben. Ook de vergrijzing en ontgroening spelen sterk in de gemeente en in geheel Noord Oost Groningen.

Gevolgen voor Oldambt en beroep vangnetregeling over 2019

Uit onderstaand overzicht blijkt dat we ondanks de sinds medio 2017 ingezette lijn van daling van het aantal bijstandsuitkeringen en daarbij de reductie van onze uitgaven over 2019 met € 512.107 geconfronteerd worden met een afname de BUIG met een bedrag van € 1.081.132. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat Oldambt als gevolg van het nieuwe verdeelmodel in 2017 ook al te maken had met een verlaging van de BUIG van bijna € 1.1 mln.

baten/lasten	2018	2019
netto uitgaven Participatiewet	20.805.529	20.293.422
inkomsten BUIG	<u>17.677.643</u>	<u>16.596.511</u>
tekort	3.127.886	3.696.911

Op grond van het tekort van €3.696.911 doet de gemeente Oldambt een beroep op de vangnetregeling voor 2019 en wel voor een bedrag van € 2.037.260.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Onderdeel van de uitwerking van het bestuursakkoord van Westerlee, zoals benoemd onder onderdeel A, is de vorming van een nieuwe werkorganisatie. Hierin gaat de bestaande SW-organisatie op, samen met de afdelingen Werk/TDC's van de deelnemende gemeenten in Oost Groningen (toeleiding naar (reguliere) arbeid van inwoners met een uitkering). Medio 2018 is de nieuwe werkorganisatie gestart. Eerst onder de 'werktitel' Werk in Uitvoering (WiU) en per 1 juli 2018 formeel onder de naam Afeer, waarbij sprake is van een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Westerwolde, Pekela en Oldambt.

De oprichting van het nieuwe bedrijf Afeer zal ook zijn uitwerking moeten krijgen. Enerzijds door meer werkgelegenheid te verkrijgen die past bij de gemeentelijke doelgroep en anderzijds door een nog effectievere vorm van ondersteuning en facilitering van personeelsvraagstukken van werkgevers.

Vanuit Afeer is in 2019 de nadruk gelegd op diverse activiteiten die enerzijds de uitstroomkansen bevorderen en anderzijds de randvoorwaarden scheppen om dat (nog) meer mogelijk te maken. Afeer heeft daarbij de 'best practices van de drie deelnemende gemeenten binnen de GR doorontwikkeld. Hierover zijn we als samenwerkende gemeenten en Afeer maandelijks in overleg en bespreken we resultaten. Op deze wijze ontstaat kennisdeling waarbij we gezamenlijk de meest wenselijke werk/projectmethodes inzetten. Daarnaast wordt de gemeenteraad ieder kwartaal door middel van een uitgebreide rapportage geïnformeerd over de voortgang.

Onderstaand volgt een (niet limitatieve) opsomming van de belangrijkste zaken.

1. De samenwerking in Oost Groningen hebben we gecontinueerd en verbeterend, de gehanteerde methodiek is daarbij doorontwikkeld (vanuit 'gezamenlijk leren en ervaren'). Afeer is daarbij aanjager geweest voor optimalisering gebruik e-portfolio. Dit is inmiddels geïmplementeerd en hiermee wordt gewerkt. Steeds meer gemeenten in Groningen volgen het voorbeeld van het gebruik van e-portfolio zodat mogelijk de gehele arbeidsmarktregio dit instrument gaat gebruiken (regionaal het beter mogelijk maken van de match tussen werkzoekenden en werkgevers)
2. Via het Werklab van Afeer worden werkzoekenden actief en passend ondersteund bij het verkrijgen van een (bij voorkeur reguliere) baan. Hierbij wordt vooral gekeken naar de kansrijkere branches. De werkzoekende krijgt de ondersteuning, begeleiding en scholing die hij daadwerkelijk nodig heeft voor een succesvolle plaatsing. Door een adequate werkgeversdienst-verlening kunnen bestaande en toekomstige kansen verzilverd worden.
3. In 2019 is onder meer het bijstandsbijstand gescreend op kandidaten voor beschut werken. Dit heeft ertoe geleid dat 18 nieuwe kandidaten aan het werk zijn gegaan in een 'beschut werken' baan.
4. Afeer heeft het branchegericht werken doorontwikkeld waarbij extra geïnvesteerd is in de kansrijke sectoren. Daarbij is specifiek aandacht besteed aan het ontwikkelen van een scholing- en opleidingsaanbod binnen de kansrijke sectoren/beroepen. Alle interne opleidingen zijn geborgd en worden uitgevoerd binnen het leer-werkcentrum (Werklabtrainingen)
5. Afeer is gestart met verzuim-reductie "aan de poort" (is in 2018 voorbereid en in 2019 mee gestart)
6. Het project Rubicon is ontwikkeld met als doel om jongeren die dreigen uit te vallen binnen MBO-2 onderwijs op het ROC een passend opleidingstraject aan te bieden, dit in nauwe samenwerking met het ROC en begeleidende instanties. Het gaat om jongeren die verschillende vormen van begeleiding ontvangen. In 2019 is besloten om met een derde groep te starten.

Samenwerking

Met het samenwerken met diverse partners streven we enerzijds naar optimalisatie van het resultaat en anderzijds ook het 'leren van elkaar' (uitwisselen goede en effectieve aanpakken c.q. methodieken).

Publiek - private samenwerking

Met bedrijven die problemen hebben met het vervullen van hun vacatures (nu en in de nabije toekomst) maken we afspraken voor het gaan opleiden van werkzoekenden. Voorbeelden hiervan zijn Rensel Metaal en Virol. Samen met het Noorderpoort worden hiervoor scholingsprogramma's opgezet. Ook in

2018 zijn we hier mee door gegaan en zijn we ook nog actief op zoek naar andere bedrijven die interesse hebben in deze vorm van publiek – private samenwerking.

Kansen in Duitsland

Voor het optimaal benutten van de mogelijkheden die de Duitse arbeidsmarkt biedt, is een Interegg aanvraag ingediend. Deze is toegekend en hiervoor hebben wij een subsidie ontvangen. In het Interegg project, voor de Eems Dollard regio zijn vele activiteiten opgenomen om de samenwerking met de Duitse collega's te optimaliseren waardoor plaatsingen in Duitsland nog meer mogelijk worden. In 2018 is hier stevig aan gewerkt en in 2019 is dit project geïnventariseerd.

SROI

De gemeente Oldambt maakt in kader van haar inkoopbeleid al enige jaren gebruik van de methodiek van 'social return on investment'. Bij iedere aanbesteding wordt gekeken op welke wijze de gecontracteerde partner een bijdrage kan leveren voor het vergroten van kansen voor werkzoekenden via het aanbieden van regulier betaalde arbeidsplaatsen, beschikbaar stellen van BBL plaatsen of stageplaatsen. De vakafdelingen, afdeling Inkoop en het TDC/Afeer werken hierbij intensief samen. In 2017 is besloten om deze aanpak in de gehele arbeidsmarktregio Werk in Zicht uit te gaan voeren en daarin nauw samen te werken. Zo zijn bijvoorbeeld alle toekomstige aanbestedingen van alle overheidsinstanties en het UMCG in kaart gebracht die onder sroi gaan vallen. In gezamenlijkheid gaan we kijken in hoeverre we de werkzoekenden hierbij een kans kunnen bieden (ook in het aardbevingsgebied).

Starters

Naast het ondersteunen van werkzoekenden naar arbeid in loondienst, maakt de bestaande wetgeving het ook mogelijk om ondersteuning te bieden aan die werkzoekenden die een eigen bedrijf willen gaan starten. Deze mogelijkheid wordt actief ingezet. Om deze mogelijkheid nog meer in te kunnen zetten, hebben we beleid vastgesteld om ook marginaal zelfstandigen een kans te bieden en eventueel door te groeien naar volwaardig eigen bedrijf.

Ondernemersloket

Met het realiseren van het Ondernemersloket eind 2016 faciliteren we werkgevers ook bij hun huidige en (toekomstige) strategische personeelsvraagstukken (wat heb je nu nodig maar ook wat in de komende jaren?), dit uiteraard in nauwe samenwerking met Afeer. Ook willen we werkgevers optimaal faciliteren bij het gaan vestigen in onze gemeente en eventueel uit te breiden. In 2017 zijn we gestart om het Ondernemersloket nog verder door te ontwikkelen zodat het een nog effectiever instrument wordt. In 2018 is ingezet op de professionalisering van ons eigen personeel om het resultaat te optimaliseren. In 2018 is een enquête uitgezet bij ondernemers uit Oldambt om wensen te inventariseren en de samenwerking met werkgevers te optimaliseren. Daarnaast is de 'Ondernemersfactory' onderdeel geworden van het ondernemersloket. Dit is een fysieke plek waar (startende) ondernemers en 'jonge' bedrijven ondersteund worden in het ondernemerschap. De gemeente Oldambt faciliteert hier extra in door standaard een aantal werkplekken beschikbaar te stellen. 'Onze' externe partner Advisorgroep heeft hierin een belangrijke (ondersteunende) rol voor (startende) ondernemers.

Samenwerking en kennisdeling gemeenten Oost Groningen

Van de vijf gemeenten in Oost Groningen (Veendam, Stadskanaal, Pekela, Westerwolde en Oldambt) hebben drie gemeenten gekozen voor een integrale (beleids)uitvoering van de SW en de Participatiewet binnen de uitvoeringsorganisatie Afeer. Dit betekent dat we beleidsmatige vraagstukken integraal oppakken en kennis delen met elkaar. We stemmen onze werkwijze op elkaar af en gebruiken daarbij de vakkennis en expertise van Afeer. Iedere maand vindt onderling afstemming plaats over behaalde resultaten en het bijsturen van projecten/cijfers.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel worden de volgende vragen beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Maatregel 1; screening voorliggende voorzieningen

A; externe bronnen voor deze maatregel;

- De gemeente Oldambt heeft afstemming gezocht met de subregio Noord Groningen (werkplein Fivelingo) waar werk en inkomen wordt uitgevoerd voor de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum. Beleidskaders/stukken en uitvoeringsprojecten zijn met elkaar vergeleken en besproken. In Noord Groningen is de problematiek vergelijkbaar met Oost Groningen. De werkwijze met betrekking tot de uitvoering van de Participatiewet is vergelijkbaar met de gemeenten in Oost Groningen. De gemeente Delfzijl heeft met succes het bijstandsbestand laten screenen op voorliggende voorzieningen hetgeen een besparing heeft opgeleverd op de BUIG.
- Soza Xpert is een gerenommeerde partij (buiten de gemeente) die veel ervaring heeft op het gebied van bestandsscreening, voorliggende voorzieningen en fraude alertheid. Zij hebben ook opdrachten tot screening voor de gemeente Delfzijl uitgevoerd. De gemeente Oldambt is in gesprek gegaan met deze externe partij naar aanleiding van consultering van Delfzijl en aan de hand van een interview is er een verkenning uitgevoerd voor het verrichten van een screening van het bestand op voorliggende voorzieningen.

B; verkregen inzicht externe partij/bron;

- Het inzicht dat het uitvoeren van een bestandsscreening op voorliggende voorzieningen een (extra) besparing op de BUIG kan opleveren en daarin kan bijdragen aan het terugdringen van het tekort.

C; de getroffen maatregel naar aanleiding van de conclusie uit de consultatie;

- Het bijstandsbestand van de gemeente Oldambt wordt gescreend op voorliggende voorzieningen (o.a. UWV, SVB, Belastingdienst). De screening is in de afrondende fase waarbij een realistische besparing op de BUIG € 90.000 bedraagt.

Maatregel 2; route arbeidsmatige dagbesteding

A; externe bronnen voor deze maatregel;

- Gemeente Delfzijl/Noord Groningen; bespreken van het uitvoeringsplan 'route arbeidsmatige dagbesteding Noord Groningen' met de gemeente Delfzijl.
- Rapport Breuer Intraval 'route arbeidsmatige dagbesteding'

B; verkregen inzicht externe partij/bron;

- Het inzicht dat jongeren met een beperking (voornamelijk pro/vso) die nog niet in staat zijn om regulier te werken, baad kunnen hebben bij vroegtijdige (vanuit de schoolbanken) activering naar arbeidsmatige dagbesteding als opstap naar regulier werk. In Noord Groningen is vanuit het RMC/gemeenten een methodiek ontwikkeld waarbij jongeren in de leeftijd tot 23 jaar door verschillende disciplines intensief worden gemonitord en begeleid. Hierdoor kan instroom in de bijstand (Participatiewet) afnemen doordat er een beroep wordt gedaan op een andere financieringsstromen. Daarnaast bevordert het de re-integratie en het ontwikkelperspectief zodat (gedeeltelijke) betaalde arbeid wellicht op termijn mogelijk is.

C; de getroffen maatregel naar aanleiding van de conclusie uit de consultatie;

- Onderzoeks- en adviesbureau Breuer Intraval heeft de gemeente Oldambt na consultatie geadviseerd de werkwijze 'route arbeidsmatige dagbesteding' onderdeel te maken van de reeds bestaande werkwijze 'route arbeid' die in onze regio reeds eerder is ontwikkeld. Dit betreft jongeren uit het pro/vso met het profiel 'arbeid'. Hieraan heeft de gemeente Oldambt invulling gegeven.

In overleg met het Pro/VSO onderwijs monitoren we gedurende het schooljaar welk vervolgtraject passend is (studie, beschut werken, arbeidsmatige dagbesteding, stage etc.). Deze werkwijze wordt verder uitgerold in de subregio Oost Groningen.

- Door nog meer aan de 'voorkant' (tijdens het lopende studiejaar) al te anticiperen op het vervolgtraject na de opleiding willen we bereiken dat minder (kwetsbare) jongeren een beroep hoeven te doen op een uitkering op grond van de Participatiewet.

Maatregel 3; Werkfestival 2020

A; externe bronnen voor deze maatregel;

- Evaluatierapport Werkfestival 2018 van alle gemeenten uit de arbeidsmarktregio Groningen
- Werk in Zicht (arbeidsmarktregio vertegenwoordigd door alle gemeenten), waarbij fysiek is vergaderd en diverse kennisdocumenten zijn gedeeld en besproken.
- Jongens van Lucht (externe adviseur). Externe consultatie heeft plaatsgevonden (gesprekken)

B; verkregen inzicht externe partij/bron;

- Het evaluatierapport bood veel aanknopingspunten om een nieuw werkfestival te organiseren in 2020. De gemeente Oldambt is daarbij samen met Afeer aanjager, aanvoerder en aanbesteder van het werkfestival. In de evaluatie zijn ook ontwikkelpunten zijn beschreven om nog meer matches te kunnen maken bij het organiseren van een nieuw festival. Dit evaluatierapport is zowel regionaal als subregionaal geëvalueerd. In 2018 zijn 22 personen uit de gemeente Oldambt met de inzet van het Werkfestival uitgestroomd waarbij 10.000 werkzoekenden en 250 werkgevers uit onze regio het werkfestival hebben bezocht. Met de opzet van een nieuw festival verwachten we minstens evenveel inwoners uit Oldambt uit te kunnen laten stromen waardoor minder personen een beroep doen op bijstand.

C; de getroffen maatregel naar aanleiding van de conclusie uit de consultatie;

- De genomen maatregel is gestart in 2019 en loopt door in 2020 waarbij alle voorbereiding zijn getroffen (ook bestuurlijke afstemming en goedkeuring) voor de uitvoering van het festival op 13 mei 2020. Als gevolg van de Corona-maatregelen was het niet meer toegestaan en onmogelijk om het Werkfestival door te laten gaan. Afhankelijk van de versoepeling van de maatregelen in de toekomst zal worden gezocht naar een nieuwe invulling. Het moge duidelijk zijn dat hierbij sprake is van overmacht.

Maatregel 4; Financiële beheersbaarheid in het sociale domein

A; externe bronnen voor deze maatregel;

- Visitatiecommissie VNG.
In 2019 heeft het VNG-bestuur de visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein opgericht. De primaire opdracht van de commissie is gemeenten te helpen bij het krijgen en houden van grip op de uitgaven in het sociaal domein. De uitkomsten, verwoord in eindrapportages, zijn primair bestemd voor gemeenten zelf. Daarnaast worden zij besproken met een brede klankbordgroep met afvaardiging van VNG, Rijk en 2 gemeenten (G40 en P10) voor lering op een hoger abstractieniveau.

De gemeente Oldambt heeft gebruik gemaakt van de visitatie die de VNG aanbiedt om te toetsen of de lijn die wij hebben ingezet om te komen tot een reductie van alle kosten binnen het sociaal domein, de juiste is. Dit betekent dat de commissie op basis van meerdere gesprekken en screening van alle (beleids) stukken uit het gehele sociale domein een rapportage heeft opgesteld.

Meerdere gemeenten hebben zich aangemeld voor een visitatietraject. Uit de aanmeldingen maakt de VNG een selectie op basis van onder andere urgentie van de lokale opgave, omvang van de gemeente en diversiteit in problematiek. Oldambt is geselecteerd voor een visitatietraject vanwege de lokale omstandigheden. Daaronder verstaat de commissie bijvoorbeeld dat er al relatief lang en veel gebruikgemaakt wordt van voorzieningen en zorgconsumptie.

Verder verstaat de commissie daaronder ook de lokale omstandigheden als de geografische ligging en de actuele financiële situatie.

B; verkregen inzicht externe partij/bron;

- Tijdens het visitatietraject heeft de commissie geconcludeerd dat er sprake is van een zeer complexe problematiek in onze gemeente en in geheel Oost Groningen. Daarbij is ook geconcludeerd dat het verdeelmodel zeer nadelig uitpakt voor onze gemeente. De commissie heeft geconcludeerd dat Oldambt, met lef, al heel veel doet. Met het vaststellen van de begroting 2020 en bijbehorend herstelplan, is een grote stap gezet. De commissie complimenteert de gemeente Oldambt hiervoor. 'Quick wins' zijn er vrijwel niet meer te behalen doordat we de afgelopen jaren al veel hebben ondernomen om tekorten terug te dringen.
- De mogelijkheden vanuit de positie van Oldambt zijn beperkt. Middelen zijn nodig voor een succesvolle lange termijn aanpak. Daarbij is ondersteuning van de regio Groningen, die kampt met soortgelijke problematiek, essentieel. Omliggende gemeenten kampen met vergelijkbare problematiek en dat geeft legitimiteit aan een regionale aanpak waar we gezamenlijk al heel hard aan werken. Voor de lange termijn oplossingen (domein overstijgend) en financiële keuzes worden inmiddels sessies met (een deel van) de gemeenteraad georganiseerd. Het rapport van de visitatiecommissie is gedeeld met de gemeenteraad.

C; de getroffen maatregel naar aanleiding van de conclusie uit de consultatie;

- Voor de korte termijn is al gestart met de uitvoering van een aantal maatregelen. We versterken het voorliggend veld. Onze welzijnsorganisatie heeft hierin een belangrijke spelfunctie en de verbinding met het onderwijs is versterkt. Dit laatste komt ook tot uiting in de eerder genoemde externe maatregel 'route arbeidsmatige dagbesteding'. De werkwijze 18-/18+ is doorontwikkeld (integraal PW, jeugd, WMO en Afeer). We zijn gestart met een pilot schuldhulpverlening (vroeg Eropaf) waarin ook onze welzijnsorganisatie een belangrijke rol speelt (preventieve vroegsignalering). Acties zijn erop gericht om meer preventief te werken en daarbij gebruik te maken van het voorliggend veld. We willen (lange termijn) door middel van preventie bereiken dat de vraag naar (dure) zorg afneemt en minder ondersteuning nodig is. Dit moet uiteindelijk ook leiden tot een minder grote vraag naar re-integratievoorzieningen en bijstandsuitkeringen.

Overige externe maatregelen

Samenwerking en kennisdeling alle gemeenten in Oost Groningen

Van de vijf gemeenten in Oost Groningen (Veendam, Stadskanaal, Pekela, Westerwolde en Oldambt) hebben drie gemeenten gekozen voor een integrale (beleids)uitvoering van de SW en de Participatiewet binnen de uitvoeringsorganisatie Afeer. Dit betekent dat we beleidsmatige vraagstukken integraal oppakken en kennis delen met elkaar. We stemmen onze werkwijze op elkaar af en gebruiken daarbij de vakkennis en expertise van Afeer (intern).

De samenwerking in Oost Groningen is echter breder. Bovenstaande vijf gemeenten vormen de subregio Oost Groningen. In Oost Groningen hebben we een overleg c.q. samenwerkingsstructuur opgericht waarin diverse vraagstukken (waaronder het terugbrengen van bijstandsbestanden en het ontplooiën van arbeidsmarkt initiatieven) worden besproken en doorontwikkeld. Deze overlegstructuur is op ambtelijk-beleidsmatig, managers en directeuren) en op bestuurlijk niveau. Niet alleen wordt nieuw beleid ontwikkeld (een voorbeeld hiervan is beschut werken en de aanjaagfunctie) maar ook het organiseren van een werkfestival en andere uitstroom gerelateerde projecten. Door de intensieve samenwerking wordt kennis gedeeld waarbij beleid en uitvoering wordt bijgesteld indien dit nodig is (extern).

Samenwerking en maatregelen in de arbeidsmarktregio

Naast de samenwerking en de genomen maatregelen in Oost Groningen, werken we ook samen in de arbeidsmarktregio Groningen (de provincie Groningen en de kop van Drenthe) onder de titel Werk in Zicht (WiZ). Hierbij is sprake van een samenwerking tussen enerzijds de 16 gemeenten, UWV, de SW-bedrijven en anderzijds de onderwijsinstellingen, de sociale partners en de twee provincies.

Binnen Werk in Zicht wordt o.a. ook gewerkt aan maatregelen om vooral de klanten met een arbeidsbeperking te laten uitstromen naar werk. Het gaat hierbij voornamelijk om de garantiebannen en de nieuwe beschut werken banen. De arbeidsmarktregio werkt aan een eensluidend aanbod aan werkgevers in de gehele regio. Zo worden werkgevers niet geconfronteerd met verschillen tussen gemeenten. Deze aanpak heeft succes. Zo laat de regionale trendrapportage banenafspraken van het UWV in 2019 zien dat de regio Groningen wederom een van de best scorende regio's is als het gaat om realisatie van banen voor de mensen die in het doelgroepregister zijn opgenomen.

Zo geven we onder de vlag van Werk in Zicht uitvoering aan het "1000 banen plan" ten behoeve van het aardbevingsgebied waarbij de doelstelling is om tot en met 2021 minimaal 1000 werkzoekenden (500 vanuit de doelgroep Participatiewet) duurzaam te laten uitstromen in de branche bouw & techniek (en andere sectoren die daarmee samenhangen). Ook wordt er naar gestreefd om 2000 werkzoekenden een scholing aan te bieden. Hieraan gekoppeld is het initiatief van Kansrijk Beroep (een digitaal platform waarbij je snel in contact komt met mogelijkheden die de meest kansrijke beroepen bieden). Ook werken de accountmanagers, per branche, samen om in gezamenlijkheid tot de beste resultaten te komen. Daarbij maken we gebruik van elkaars kennis en netwerk en is er sprake van uitwisseling van 'good practices'. De jobcoaches hebben elkaar inmiddels ook opgezocht om een gezamenlijke methodiek en werkwijze op te stellen zodat we zoveel werkzoekenden als werkgevers op de eensluidende en effectieve wijze faciliteren.

Kennisdeling via de programmaraad

De gemeente Oldambt neemt deel aan de praktijkdagen van de Programmaraad waarin onderling kennis wordt gedeeld tussen gemeenten en ministerie. Een concreet voorbeeld hiervan is de praktijkdag in het kader van beschut werken. Dit heeft geleid tot een subregionale evaluatie van beschut werken (dus voor alle vijf gemeenten in Oost Groningen). Deze evaluatie is integraal door de colleges in Oost Groningen vastgesteld waarbij aanbevelingen zijn opgenomen waaraan we als Oost Groningse gemeenten gezamenlijk invulling geven. Ook de monitoring hierop stemmen we onderling af waardoor kennisdeling een pertinent onderdeel is van de (beleids)uitvoering.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

De resultaten van uitstroom werk

Als we kijken naar het resultaat van alle inspanningen (zowel intern als extern), dan ziet het er qua uitstroom richting werk en opleiding goed uit. In onderstaande tabel is het resultaat over geheel 2019 aangegeven. Hieruit blijkt dat we onze doelstellingen qua plaatsingen hebben gerealiseerd. Dit was overigens in 2017 en 2018 ook het geval.

Plaatsingen 2019, onderverdeeld naar branches

gemeente	Oldambt	Aantal
Techniek	Regulier	117
	WEP	45
Logistiek	Regulier	30
	WEP	16
Facilitair	Regulier	22
	WEP	14
Groen	Regulier	7
	WEP	11
Zorg	Regulier	38
	WEP	21
Overige	Regulier	105
	WEP	26
Totaal	Regulier	319
	WEP	133

Oldambt	Plaatsingen			WEP's		
	Doelstelling	realisatie	saldo	Doelstelling	realisatie	Saldo
	300	319	19	150	133	-17

Plaatsingen op werk

De doelstelling over 2019 was het verrichten van 300 plaatsingen op werk. Deze doelstelling is behaald. Er zijn 19 personen extra geplaatst.

Tijdelijke arbeidscontracten

Van alle plaatsingen is 23,5% aan het werk gegaan via een uitzendbureau. De overige plaatsingen (76,5%) zijn gerealiseerd bij reguliere werkgevers waarbij een (tijdelijk) contract door de werkgever is aangeboden. Het direct aanbieden van een vast contract komt nagenoeg niet voor.

Plaatsing op een afspraakbaan

Van de 319 plaatsingen zijn er 38 personen geplaatst op een zogenaamde afspraakbaan (met inzet van een gemeentelijke loonkostensubsidie).

Werken in Duitsland

Het aandeel plaatsingen in Duitsland (Interegg project) betreft over 2019 zes plaatsingen.

Beschut Werken

In 2019 zijn 18 personen geplaatst/bemiddeld in een Beschut Werken-baan.

Werkervaringsplaatsen

De realisatie van de werkervaringsplaatsen is iets achtergebleven bij de doelstelling (150 versus 133). Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat werkgevers eerder bereid zijn om werkzoekenden in dienst te nemen (urgente vraag naar personeel) en anderzijds doordat steeds meer werkzoekenden een passende werkervaringsplaats hebben binnen de eigen infrastructuur van Afeer.

Monitoring uitvoering en resultaten van de getroffen maatregelen

Zoals eerder aangegeven in deze aanvraag werken de gemeenten Westerwolde, Pekela en Oldambt intensief samen op het gebied van de WSW en Participatiewet waarbij sprake is van een doorlopende lijn van kennisdeling. Om onze gemeenteraden adequaat te voorzien van informatie en de mogelijkheid te kunnen bieden om, indien gewenst, bij te sturen hebben we gezamenlijk met Afeer een kwartaalrapportage ontwikkeld waarin ieder kwartaal wordt gerapporteerd over uitstroomcijfers naar werk, stageplekken, werkervaringsplaatsen en garantiebanen. Daarnaast wordt gerapporteerd over de WSW, kansen, trends en bovenal ook over de financiële ontwikkelingen en de gevolgen. Deze kwartaalrapportage wordt ieder kwartaal aangeboden aan onze gemeenteraden. De informatie in deze rapportages behelst de cijfers van alle drie de deelnemende gemeenten in de GR. Hierdoor is een doorlopende lijn van (zowel ambtelijke als bestuurlijke) informatiedeling waarbij het mogelijk is om, indien wenselijk, bij te sturen.

Gelet op hetgeen bij de beantwoording van de voorgaande vragen is aangegeven, staan we nu voor de vraag of we nog meer aan uitgaven beperking en inkomsten maximalisatie kunnen doen.

Uitgaven

Ten aanzien van de uitgaven kunnen we vaststellen dat we de toegang op een adequate wijze hebben georganiseerd. Aan iedereen die in bijstandsbehoeftige omstandigheden is komen te verkeren, wordt een op de persoonlijke situatie afgestemde uitkering toegekend. Ook tijdens de uitkeringsperiode worden afdoende controle instrumenten ingezet om de rechtmatigheid te toetsen. Deze conclusie wordt mede ondersteund door de bevindingen van een externe deskundige die jaarlijks de interne controle op de rechtmatigheid uitvoert.

Met betrekking tot de uitstroomresultaten wordt flink ingezet op de doorontwikkeling van Afeer, de regionale samenwerking in Oost Groningen en de aanpak vanuit de arbeidsmarktregio Groningen.

Net als in voorgaande jaren zijn we in 2019 gestart met vele projecten c.q. aanpakken voor juist die doelgroepen die het moeilijk hebben om een plaats op de arbeidsmarkt te verkrijgen. We hebben ook externe consultatie verricht en projecten uitgevoerd naar aanleiding van kennisdeling met andere gemeenten.

Vanaf 2017 en met de oprichting van het nieuwe bedrijf Afeer is een toename van de uitstroom resultaten bewerkstelligd. We monitoren de (uitstroom)resultaten maandelijks met de drie gemeenten en Afeer. Daarnaast wordt iedere drie maanden een uitgebreide kwartaalrapportage verstrekt aan de gemeenteraad. Onderling doen we aan kennisdeling (ook met andere gemeenten in onze (sub)regio die geen onderdeel van de GR Afeer zijn) en stellen beleid zoveel als mogelijk integraal op in onze subregio waarbij we dit beleid ook gezamenlijk evalueren.

Tenslotte, de mogelijkheden voor werkzoekenden in Oost Groningen zijn al decennia lang niet optimaal. Er zijn verhoudingsgewijs veel meer inwoners met een arbeidsbeperking, het opleidingsniveau is gemiddeld laag en het aanbod van banen die passen bij de doelgroep is te gering. Juist die omstandigheden waren voor de toenmalige Staatssecretaris van SZW aanleiding om (alleen) voor dit gebied een Bestuursakkoord op te stellen.

Inkomsten

Inwoners die na beëindiging van hun uitkering nog een bijstandsschuld hebben openstaan gaan in de regel niet zoveel verdienen dat zij op redelijk korte termijn deze kunnen aflossen.

In vele situaties bemerken we dat de Belastingdienst beslag legt op het inkomen zodat andere schuldeisers (waaronder de gemeente) voor langere tijd buiten spel staan.

Het aflossen van een vordering tijdens de bijstandsperiode is ook beperkt door toepassing van de beslagvrije voet. Dit geeft de inwoner bestaanszekerheid en wordt dan ook altijd gerespecteerd.

De debiteuren administratie voert periodiek onderzoeken uit naar mogelijkheden om tot incasso te kunnen komen c.q. de opbrengsten te verhogen.

Het uitvoeren van verhaal onderhoudsplicht is een bevoegdheid voor gemeenten. Van deze wettelijke mogelijkheid wordt al jarenlang gebruik gemaakt en daarvoor is zelfs een deskundig bedrijf ingehuurd om zo tot een adequate oplegging en inning van de bijdrage te komen.

Beoogd effect

Uit de cijfers zoals vermeld bij onderdeel A blijkt dat we over 2019 wederom een bestandsreductie hebben gerealiseerd. Met de genomen interne- en externe maatregelen willen we verder inzetten op een bestandsreductie waarmee we het tekort op de BUIG willen reduceren met als doel dat we geen beroep meer hoeven te doen op de vangnetuitkering. Dit laten we al zien sinds 2017.

Opgemerkt wordt dat het ingevoerde verdeelmodel met ingang van 2017, en zoals blijkt uit de ontwikkeling van het BUIG budget, een zeer nadelige invloed heeft op de uitkering die wij ontvangen van het rijk. Ondanks dat onze netto uitgaven over het jaar 2019 met de ingezette maatregelen met ruim € 500.000 zijn afgenomen is het BUIG-budget in 2019 met bijna € 1.1 mln. afgenomen. Kijkend naar de verhoudingen van de BUIG in onze buurgemeenten (verschil 2018 en 2019) dan is er verhoudingsgewijs geen enkele gemeente die te maken heeft met een zodanige enorme afname van de BUIG als de gemeente Oldambt. Het moge duidelijk zijn dat onze gemeente de gevolgen van dit verdeelmodel niet (volledig) kan opvangen.

De maatregelen die we hebben getroffen maken dat we over 2017, 2018 en in 2019 een behoorlijke bijstandsreductie zien, inclusief een reductie van onze uitgaven op de BUIG van ruim € 500.000 in 2019. Deze lijn zetten we in 2020 voort waarbij we alle inspanningen leveren om in de toekomst geen beroep meer te hoeven doen op de vangnetuitkering. Uiteraard wordt hierbij opgemerkt dat (en dit is en landelijk gegeven) we de gevolgen van de Corona-crisis nog niet kunnen overzien.

Conclusie

Gelet op wat in de vorige paragrafen is weergegeven concluderen wij dat:

1. De daling van het toegekend budget veel sneller gaat dan de gerealiseerde daling van het klantenbestand.
2. De besparing deels ongedaan wordt gemaakt door inzet van loonkostensubsidies die uit BUIG voldaan moeten worden.
3. Alle nodige (interne en externe) maatregelen worden genomen om enerzijds uitgaven te beperken en om anderzijds de inkomsten te maximaliseren.
4. De noodzaak om te komen tot het Bestuursakkoord van Westerlee op zich al een afdoende verklaring is voor de problematische arbeidsmarktsituatie.
5. De start van Afeer op termijn extra resultaten moet laten zien.
6. De intensieve samenwerking en kennisdeling zowel sub- als regionaal goed geborgd is.
7. De gemeenteraad ieder kwartaal een uitgebreide rapportage ontvangt (van de drie samenwerkende gemeenten) en in dat kader in positie wordt gebracht om indien gewenst bij te sturen.

De gemeenteraad heeft in juni 2020 dan ook ingestemd met de genomen maatregelen om het tekort verder te reduceren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt verklaart dat het voor 15 augustus 2020 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 12 mei 2020

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Herman Groothuis
De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: Cora-Yfke Sikkema

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2020.

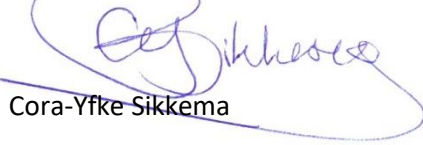
De gemeenteraad van de gemeente Oldambt stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 22 juni 2020

Ondertekening

De voorzitter,

Cora-Yfke Sikkema

De griffier,

Jelte van der Meer